

สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถาบันบาราศนราดูล

ประภัสสร ดาราทิพย์ พย.บ.^{1*}

ณิชาภา ขนจอหอ ปร.ด²

มาสริน ศกุลปักษ์ ปร.ด³

¹สถาบันบาราศนราดูล

²คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเมธาร์ธย์

³วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

บทคัดย่อ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 พยาบาลมีบทบาทสำคัญในการดูแลผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะวิกฤติ ยุ่งยาก และซับซ้อน ดังนั้นสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงมีความจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทการเกิดโรคระบาด

การวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบเชิงสำรวจสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานโดยตรงกับผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถาบันบาราศนราดูล จำนวน 120 คน สุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยพัฒนาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ร่วมกับประยุกต์แนวคิดสมรรถนะของ Spencer & Spencer ได้แบบสอบถามจำนวน 36 ข้อ เครื่องมือผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าความตรงระหว่าง .67 – 1.00 และความเชื่อมั่นตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค 0.971 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ

ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถาบันบาราศนราดูล ประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน และองค์ประกอบย่อย 36 องค์ประกอบ มีค่าความแปรปรวนรวมคิดเป็นร้อยละ 71.664 โดยแต่ละองค์ประกอบอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 18.216 16.287 13.915 11.916 11.329 ตามลำดับ จากการวิเคราะห์พบว่าองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้การป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีร้อยละความแปรปรวนมากที่สุด แสดงว่า ในสถานการณ์ของการเกิดโรคอุบัติใหม่ พยาบาลต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะปฏิบัติ ตามมาตรฐานการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อของหน่วยงานเป็นอันดับแรกและมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ ผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะที่เหมาะสมสำหรับพยาบาลวิชาชีพในการดูแลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อไป

คำสำคัญ : สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ, ไวรัสโคโรนา 2019, สถาบันบาราศนราดูล

Competency of Professional Nurses in Nursing Care of Patients with Covid-19 Infection in Bamrasnaradura Infectious Diseases Institute

Prapassorn Darathip B.N.S.^{1*}

Nichapa Yonchoho Ph.D.²

Masarin Sukolpuk Ph.D.³

¹*Bamrasnaradura Infectious Disease Institute*

²*School of Nursing, Metharath University*

³*Boromarajonani College of Nursing, Changwat Nonthaburi, Faculty of Nursing, Praboromrajchanok Institute*

ABSTRACT

In the situation of the epidemic of COVID-19, a nurse's very important role is to provide care to difficult and complex critical care patients. Therefore, nurses' professional competencies in nursing patients infected with the coronavirus disease 2019 need to be developed in accordance with the epidemic context. Descriptive research aimed to study the survey components of professional nurses' competency in nursing with coronavirus disease 2019, Bamrasnaradura Infectious Disease Institute. The sample group is 120 registered nurses who work directly with coronavirus cases in 2019 at Bamrasnaradura Institute. Conducted research from September 2021 to October 2022. Collecting data by using stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire developed by the researcher from interviews with 5 experts who specialize in the control and prevention of coronavirus disease 2019, consisting of 1 doctor, 2 nurses, 2 academics and applied Spencer & Spencer Performance Concept The questionnaire consisted of 36 items with confidence based on the content validity between .67 – 1.00 and the Cronbach's alpha coefficient formula 0.971. The data were analyzed by elemental analysis using extraction of principal elements orthogonally rotated element axis with exploratory factor analysis.

The results showed that the Competencies of professional nurses in nursing with coronavirus disease 2019, Bamrasnaradura Infectious Disease Institute consisting of 5 main components and 36 sub-components, the total variance was 71.664 percent, each of which accounted for 18.216, 16.287, 13.915, 11.916, 11.329 percent, respectively. The research found that component 1 knowledge competencies on coronavirus disease 2019 prevention and control had the greatest percentage variance, indicating that nurses must be developed in emerging disease situations to have the knowledge, competence, and practical skills. According to the agency's first and most important infection prevention and control standards.

Recommendations: This study is used as a guideline for planning a training program to develop appropriate competencies for professional nurses in caring for coronavirus patients.

Key words: *professional nurse competency, coronavirus 2019, Bamrasnaradura Infectious Disease Institute*

*Corresponding Author: Prapassorn Darathip

บทนำ

จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เกิดผลกระทบที่เกิดขึ้นทั่วโลกทางด้านเศรษฐกิจ เช่น อัตราการว่างงานในยุโรป¹ ความยั่งยืนของภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะความต้องการความมั่นคงด้านอาหาร² รวมถึงระบบสาธารณสุขพบปัญหาที่สำคัญคือจำนวนเตียงในโรงพยาบาล จำนวนแพทย์ พยาบาล ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มีผลต่อจำนวนผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และค่าใช้จ่ายทางด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น³ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ต้องดำเนินการอย่างเต็มกำลังความสามารถเพื่อสุขภาพของประชาชนทุกคน

กระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายการเตรียมความพร้อมและตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กรณีการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ได้ดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายใต้แผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อมและตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน กรณีการระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมทั้งได้จัดทำแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการ โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อผลักดันให้เกิดกลไกการบูรณาการ การดำเนินงานสู่การปฏิบัติ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์นี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดอัตราการเจ็บป่วย อัตราการเสียชีวิต ลดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

สถาบันบำราศนราดูรได้มีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งด้านการจัดอาคารสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ รวมทั้งบุคลากรในการปฏิบัติงานสำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่สำคัญคือปัญหาอัตราากำลังของบุคลากร โดยเฉพาะพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานโดยตรงในการดูแลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากส่วนใหญ่ยังไม่มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นโรคติดเชื้ออุบัติใหม่และมีจำนวนพยาบาลวิชาชีพเพียงร้อยละ 11.71 ที่เคยผ่านการอบรมการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาลผู้ป่วยโรคติดเชื้อการป้องกันและควบคุมโรค รวมทั้งอัตรากำลังไม่เพียงพอทำให้ต้องลดบริการลง เช่น ผู้ป่วยนอกทุกแผนก เปิดให้บริการเฉพาะรายที่มีนัดหมายกับแพทย์เท่านั้น

ลดจำนวนการรับผู้ป่วยในลงประมาณ ร้อยละ 50 ปิดให้บริการผู้ป่วยห้องพิเศษเพื่อเตรียมพร้อมในการรับผู้ป่วยกลุ่มนี้ และเปิดห้องแยกโรครวม เป็นต้น⁴

การพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พยาบาลวิชาชีพผู้ดูแลต้องมีความรู้ ความชำนาญเฉพาะทางสามารถใช้ความรู้ ความสามารถในการให้บริการอย่างเป็นระบบและองค์รวม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้รับบริการและพยาบาล⁵ หากพยาบาลวิชาชีพขาดความรู้ ขาดทักษะ และความชำนาญ ในการพยาบาลผู้ป่วยย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางการรักษาและคุณภาพการพยาบาลผู้ป่วย⁶ ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพต้องรับรู้สมรรถนะตนเองและเสริมสร้างพัฒนาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพให้มีความเหมาะสมในการพยาบาลผู้ป่วย⁵ สมรรถนะกลางของพยาบาลวิชาชีพ⁷ ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ ได้แก่ 1) ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย 2) ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 3) ด้านคุณลักษณะวิชาชีพ 4) ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ 5) ด้านวิชาการและการวิจัย 6) ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ 7) ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ และ 8) ด้านสังคม ดังนั้นพยาบาลที่ให้การพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงควรมีสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพที่จำเป็นในการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากเป็นโรคอุบัติใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน มีการระบาดทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อตัวผู้ป่วยและบุคลากรที่ปฏิบัติงาน

จากการทบทวนวรรณกรรมยังไม่พบว่ามีการศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยตรงทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีเพียงการศึกษาของกัลยพัทธ์ นิยมวิทย์⁸ ศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพควบคุมการติดเชื้อประจำหอผู้ป่วย ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ และด้านการเฝ้าระวังการติดเชื้อ และ Murphy และคณะ⁹ ศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการป้องกันและการติดเชื้อในโรงพยาบาล ประกอบด้วย 2 สมรรถนะที่จำเป็นได้แก่ ด้านความรู้และด้านทักษะการศึกษาของสมพร สังข์แก้ว¹⁰ ศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ป่วยโรคติดต่ออุบัติใหม่ ประกอบด้วย สมรรถนะ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการคัดกรอง ด้านการป้องกันและควบคุมและเฝ้าระวังการติดเชื้อ ด้านการพยาบาลผู้ป่วยและครอบครัว ด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านทักษะการสื่อสาร

การประสานงานและการบริหารจัดการ และด้านการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการศึกษาของตรีญดา โตประเสริฐ¹¹ ศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยโรคติดต่ออุบัติใหม่ ประกอบด้วย สมรรถนะ 6 ด้านได้แก่ ด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดูแลผู้ป่วยโรคติดต่ออุบัติใหม่ ด้านการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ ด้านการเฝ้าระวังโรคติดต่ออุบัติใหม่ ด้านการจัดการและประเมินผลลัพธ์ ด้านการพัฒนาคุณภาพการป้องกันและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ และด้านการสื่อสารและประสานงาน การศึกษาสมรรถนะจากแนวคิดของ Spencer & Spencer¹² พบว่า สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะที่จำเป็นของบุคคล (Underlying Characteristics of an Individual) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงานเป็นคุณลักษณะในส่วนลึกเฉพาะของบุคคล ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมที่สามารถทำนายผลลัพธ์ที่ดีเลิศ ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) อัตมโนทัศน์ (Self Concept) คุณลักษณะเฉพาะ (Traits) และแรงจูงใจ (Motive) จากผลการศึกษาดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พยาบาลวิชาชีพมีบทบาทสำคัญเนื่องจากต้องให้การพยาบาลผู้ป่วยตลอด 24 ชั่วโมง และมีความจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตลอดจนการมีทัศนคติที่ดีต่อการพยาบาลผู้ป่วย เพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วยและบุคลากรที่ปฏิบัติงาน

ดังนั้น การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถาบันบำราศนราดูร จะเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพสำหรับการพยาบาลที่เฉพาะเจาะจงกับการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ผู้วิจัยประยุกต์แนวคิดสมรรถนะของ Spencer & Spencer¹² ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมาใช้ในการกำหนดสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถาบันบำราศนราดูร กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาดังนี้เป็นการศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถาบันบำราศนราดูร ตามแนวคิดสมรรถนะของ Spencer & Spencer (1993) กล่าวว่า คุณลักษณะพื้นฐาน (Underlying Characteristic) ของบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจ (Motive) อุปนิสัย (Trait) อัตมโนทัศน์ (Self – concept) ความรู้ (Knowledge) และทักษะ (Skill) เป็นคุณลักษณะที่

จะเป็นตัวผลักดันหรือปัจจัยเชิงสาเหตุให้บุคคลสามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ/หรือสูงกว่าเกณฑ์อ้างอิงหรือเป้าหมายที่กำหนด ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับสมรรถนะด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ การเฝ้าระวังการติดเชื้อ แนวทางการดูแลผู้ป่วยโรคติดต่ออุบัติใหม่ ของสถาบันบำราศนราดูร และความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิมาใช้ในการกำหนดสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างข้อคำถามเกี่ยวกับสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถาบันบำราศนราดูร วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถาบันบำราศนราดูร

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ออกแบบเป็น prospective study

ประชากร คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถาบันบำราศนราดูร จำนวน 456 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานโดยตรงกับผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่สถาบันบำราศนราดูร ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 120 คน โดยผู้วิจัยพิจารณาตามแนวคิดของ Hair และคณะ¹³ ที่กำหนดค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่ .50 มีขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จำเป็นสำหรับการมีนัยสำคัญ จำนวน 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนาแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับ หลักการ/แนวคิด/วัตถุประสงค์ ที่เกี่ยวข้องกับการสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

2. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถาบันบำราศนราดูร ตามแนวคิดสมรรถนะของ Spencer & Spencer¹² ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ราย ประกอบด้วย แพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโรคติดเชื้อ 1 ราย ผู้บริหารทางการพยาบาล 1 ราย อาจารย์พยาบาลด้านการพยาบาลผู้ป่วยโรคติดเชื้อ 1 ราย และพยาบาลงานป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล 2 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอที่ได้

มาสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ภายใต้งานคิดสมรรถนะของ Spencer & Spencer¹² และเนื้อหาด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อออกแบบโครงสร้างแบบสอบถามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดประเด็นหลัก และประเด็นย่อยๆ กำหนดจำนวนข้อของแต่ละประเด็นหลัก แต่ละประเด็นย่อยๆ ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม กำหนดรูปแบบของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4. ผลจากการวิเคราะห์สังเคราะห์ได้ร่างแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างคำถามแต่ละข้อ กับวัตถุประสงค์จำนวนข้อคำถาม (ตัวแปร) ทั้งสิ้น 36 ตัวแปร

5. นำแบบสอบถาม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ แล้วหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency; IOC) และคัดเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป ซึ่งได้ข้อคำถาม (ตัวแปร) ทั้งสิ้น 36 ตัวแปร

6. นำแบบสอบถาม ประกอบด้วยตัวแปร ทั้งหมด 36 ตัวแปร ไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ 0.971

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าต่ำสุด (Min) และค่าสูงสุด (Max)

2. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การสกัด องค์ประกอบ (Factor Extraction) การหมุนแกนองค์ประกอบ แบบอโรทอนอลด้วยวิธีวารีแมกซ์ (Varimax) การเลือก ค่า Factor loading และการตั้งชื่อองค์ประกอบหลัก ตามลำดับ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง วิจัยผ่านการพิจารณาจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ของสถาบันบำราศนราดูร (IRB/BIDIN039q/64_ExpD) วันที่ 24 มีนาคม 2565 โดยเริ่มเก็บข้อมูล วันที่ 5-30 พฤษภาคม 2565 นอกจากนี้ผู้วิจัยคำนึงถึงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง 3 ด้าน คือ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัย ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย และการรักษาความลับของข้อมูล ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดใน

แบบสอบถาม โดยครอบคลุมข้อมูลต่อไปนี้ 1) ชื่อและข้อมูลเกี่ยวกับผู้วิจัย 2) วัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย 3) ขั้นตอนการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ไม่มีภาระระบุชื่อของผู้ตอบแบบสอบถาม 4) การเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ 5) การเสนอผลงานวิจัยในภาพรวม 6) สิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย หรือสิทธิที่จะถอนตัวออกจากกรวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลายภายใน 1 ปี ภายหลังจากที่ผลการวิจัยได้รับการเผยแพร่แล้ว

ผลการศึกษา

1. **ข้อมูลทั่วไป** พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สถาบันบำราศนราดูร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 95.80) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 38.30) มีอายุโดยเฉลี่ย 36.18 ปี สถานภาพโสด (ร้อยละ 55.00) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือ ประกาศนียบัตร เทียบเท่าปริญญาตรี (ร้อยละ 88.30) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 95.00) ปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งพยาบาลระดับปฏิบัติการ (ร้อยละ 52.50) ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยแยกโรค 1-5 ปี (ร้อยละ 95.80) ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยแยกโรคต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 19 ปี มีประสบการณ์การปฏิบัติงานการพยาบาล 1-5 ปี (ร้อยละ 45.80) เฉลี่ย 9.17 ปี และส่วนใหญ่เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อโรคติดต่ออุบัติใหม่ (ร้อยละ 100.00)

2. **ผลการวิเคราะห์ สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019** พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แสดงได้ดังตารางที่ 1

3. **ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ** (Exploratory Factor Analysis) ด้วยวิธีการสกัดปัจจัย (Principal Component Analysis) เพื่อให้ได้องค์ประกอบที่สำคัญโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายขององค์ประกอบของสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผลการตรวจสอบเงื่อนไขข้อตกลงเบื้องต้น พบว่า KMO เท่ากับ .926 มีค่าสูงมาก และทดสอบ Bartlett's test of Sphericity พบว่า ตัวแปรปัจจัยต่าง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงถึงความเหมาะสมของข้อมูลทั้งหมดและตัวแปรปัจจัยต่างๆ สามารถใช้วิเคราะห์องค์ประกอบได้ ดังตารางที่ 2

จากตารางที่ 2 พบว่าองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนเกิน 1.00 และสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 71.664 มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้การป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากสามารถอธิบายหรือตีความแปรปรวนของข้อมูลได้มากที่สุดถึงร้อยละ 50.711 รองลงมาคือ องค์ประกอบด้านการจัดการผลลัพธ์ทางการแพทย์ ด้านการจัดระบบบริการพยาบาล ด้านปฏิบัติการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และด้านการสื่อสารและประสานงาน ตามลำดับ

4. การหมุนแกนองค์ประกอบ โดยผู้วิจัยเลือกวิธีการหมุนแกนองค์ประกอบแบบอโรทอนอล ด้วยวิธีวาริแมกซ์ และพบว่าค่า Factor Loading เปลี่ยนแปลงไปเมื่อเทียบกับค่า Factor Loading ก่อนการหมุนแกน

ดังแสดง ในตารางที่ 3

จากตารางที่ 3 โดยอาศัยการกำหนดว่า ต้องมีค่า Factor Loading มากกว่า 0.5 จะสกัดได้ 5 องค์ประกอบ รวมทั้งหมด 36 ตัวแปร โดยอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทุกตัวได้ ร้อยละ 71.664 โดยแต่ละองค์ประกอบมีตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย 9 ตัวแปร เรียงลำดับชื่อตัวแปรและ (ค่า Factor Loading) ดังนี้ คือ ตัวแปร A12 A14 A15 A10 A13 A11 A9 A16 A17 โดยตัวแปรทั้งหมดทั้ง 9 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 18.216 ซึ่งอาจตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 1 ได้ว่า สมรรถนะด้านความรู้การป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (n=120)

ตัวแปร		Mean	SD
มีความรู้และสามารถใช้เครื่องป้องกันร่างกายได้ถูกต้อง เหมาะสมตามกิจกรรมการพยาบาล และสามารถให้คำปรึกษาและแนะนำแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้	A8	4.258	0.642
มีความรู้และสามารถปฏิบัติการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อตามหลัก Standard Precaution และ Transmission-based precaution	A7	4.208	0.607
มีทักษะและความสามารถในการทำงานเป็นทีม	A24	4.200	0.616
จัดระบบบริการพยาบาล มุ่งเน้นให้ผู้ป่วยหายจากโรค และไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน บุคลากรทางการแพทย์พยาบาลไม่ติดเชื้อจากการปฏิบัติการพยาบาล	A2	4.192	0.702
สามารถประเมิน อาการ อาการแสดงของผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จากสัญญาณชีพ ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง	A18	4.158	0.622
จัดระบบเฝ้าระวังภาวะสุขภาพของบุคลากรทางการแพทย์ในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	A4	4.125	0.681
สามารถรวบรวมข้อมูลการติดเชื้อ โดยการบันทึกลงในแบบเฝ้าระวังการติดเชื้อ	A23	4.108	0.696
สามารถให้การดูแลบุคลากรจากการเกิดอุบัติเหตุขณะปฏิบัติงาน เช่น N 95 มีลมรั่ว หรือขณะถอดอุปกรณ์ป้องกันร่างกายมีการปนเปื้อนสารคัดหลั่ง	A21	4.092	0.661
สามารถประสานงานความร่วมมือกับสหวิชาชีพ และบุคลากรภายนอกได้	A25	4.092	0.648
การจัดอาคารสถานที่ในการบริการพยาบาลโดยใช้หลักการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล	A3	4.075	0.724
สามารถประเมินอาการ อาการแสดงและการวินิจฉัยระยะแรกของการติดเชื้อโรคของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ทันเวลา	A20	4.075	0.650
สามารถประสานความร่วมมือกับผู้ป่วย และครอบครัวในการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อได้	A28	4.050	0.633
สามารถร่วมกับองค์กรกำหนดแนวทางการเฝ้าระวังการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดเมื่อเกิดอุบัติการณ์ได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และรวดเร็ว	A22	4.008	0.772
สามารถอธิบายแนวปฏิบัติ วิธี การทำลายเชื้อ การทำให้ปราศจากเชื้อ ของอุปกรณ์ทางการแพทย์ เครื่องมือ เครื่องใช้ การทำความสะอาดห้องผู้ป่วย อาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อมในหอผู้ป่วย การเลือกใช้ น้ำยาฆ่าเชื้อ การทำลายเชื้อต่าง ๆ การกำจัดขยะติดเชื้อได้ถูกต้องตามมาตรฐาน	A17	4.000	0.622

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (n=120)(ต่อ)

ตัวแปร		Mean	SD
สามารถค้นหา วินิจฉัย ผู้ป่วยที่มีอาการ และอาการแสดงของการติดเชื้อในระยะแรก (early detection) ได้อย่างรวดเร็ว	A19	4.000	0.674
สามารถประสานงานกับผู้บริหารทางการแพทย์ ระบาดวิทยา และพยาบาลควบคุมการติดเชื้อในการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันร่างกาย ให้มีพร้อมใช้	A26	3.958	0.640
สามารถประสานงานโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและควบคุมโรคได้	A27	3.958	0.585
สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหาการจากบันทึกการเฝ้าระวัง เพื่อวางแผนการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และค้นหาแนวทางการแก้ไข ได้สอดคล้องกับสถานการณ์/ปัญหา	A35	3.950	0.633
สามารถวางแผนปรับเปลี่ยนการบริการพยาบาลตามสถานการณ์การระบาดของโรคในอนาคต	A6	3.917	0.729
สามารถทบทวนแนวปฏิบัติการควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ เมื่อมีการระบาดในหอผู้ป่วย	A15	3.917	0.616
สามารถติดตามและกำกับบุคลากรให้ปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อตามมาตรฐานอย่างต่อเนื่องและเคร่งครัด ตามคู่มือแนวทางปฏิบัติ เช่น การล้างมือ การแยกผู้ป่วย การจัดหาอุปกรณ์เครื่องป้องกันร่างกาย เป็นต้น	A30	3.908	0.635
สามารถสอบสวนการระบาดที่อาจเกิดขึ้นในหอผู้ป่วยร่วมกับแพทย์ พยาบาลควบคุมการติดเชื้อ นักระบาดวิทยา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุมการระบาดได้อย่างรวดเร็ว	A11	3.900	0.666
สามารถให้คำปรึกษาศูนย์กลางในหอผู้ป่วยในการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีปัญหาซับซ้อน รวมถึงประเมินผลลัพธ์ในการพยาบาลผู้ป่วย	A34	3.900	0.666
สามารถค้นหาสาเหตุการแพร่กระจายเชื้อ และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับแนวทางการปฏิบัติการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ	A12	3.892	0.671
สามารถกำหนด แนวปฏิบัติด้านการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ	A16	3.892	0.646
สามารถเตรียมความพร้อมต่อสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในด้านการจัดสรร อัตรากำลัง คู่มือ/แนวทางการพยาบาล อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ	A1	3.875	0.705
สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ สอนให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องเรื่องการป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ	A13	3.833	0.737
สามารถวางแผนการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปในทิศทางเดียวกัน	A36	3.825	0.694
สามารถเฝ้าระวังสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังการติดเชื้อและติดตามสถานการณ์การติดเชื้อที่อาจเกิดขึ้น	A33	3.800	0.669
สามารถปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันการติดเชื้อ ในกรณีพบการแพร่กระจายเชื้อ เพื่อทบทวนสถานการณ์และค้นหามาตรการที่เหมาะสมในการควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ	A32	3.783	0.724
มีความรู้และสามารถตรวจสอบระบบการทำงานของห้องความดันลบ ตลอดจนสามารถให้คำปรึกษาและแนะนำแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้	A10	3.758	0.722
สามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้	A29	3.758	0.733
มีความรู้เรื่องระบาดวิทยาพื้นฐาน และสามารถนำเสนอข้อมูลเชิงระบาดวิทยาเบื้องต้นได้	A9	3.717	0.676
สามารถนำเสนอข้อมูล ปัญหา และแนวทางแก้ไข ข้อปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อให้กับหน่วยงานทีม PCT ทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้อง ครบถ้วนทันเวลา	A31	3.700	0.774
สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการรวบรวม และวิเคราะห์ ข้อมูลของผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้	A14	3.683	0.722
จัดระบบการวิจัยและกำลังใจให้แก่บุคลากรทางการพยาบาลที่ปฏิบัติงานด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	A5	3.642	0.896

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย 10 ตัวแปร เรียงลำดับชื่อตัวแปรและ (ค่า Factor Loading) ดังนี้ คือ ตัวแปร A31 A34 A33 A29 A36 A32 A30 A26 A27 A35 โดยตัวแปรทั้งหมดทั้ง 10 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 16.287 ซึ่งอาจตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 2 ได้ว่า สมรรถนะด้านการจัดการผลลัพธ์ทางการพยาบาล

องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร เรียงลำดับชื่อตัวแปรและ (ค่า Factor Loading) ดังนี้ คือ ตัวแปร A4 A3 A2 A6 A1 A5 โดยตัวแปรทั้งหมดทั้ง 6 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 13.915 ซึ่งอาจตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 3 ได้ว่า สมรรถนะด้านการจัดระบบบริการพยาบาล

องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วย 6 ตัวแปร เรียงลำดับชื่อตัวแปรและ (ค่า Factor Loading) ดังนี้ คือ ตัวแปร A20 A19 A18 A21 A22 A28 โดยตัวแปรทั้งหมดทั้ง 6 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 11.916

ตารางที่ 2 จำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม ของสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มี 5 องค์ประกอบ

องค์ประกอบของสมรรถนะ	n	ค่าไอเกน	ร้อยละของ ความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของ ความแปรปรวน
1.ด้านความรู้การป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	9	18.256	50.711	50.711
2. ด้านการจัดการผลลัพธ์ทางการ พยาบาล	10	2.848	7.912	58.623
3. ด้านการจัดระบบบริการพยาบาล	6	1.712	4.754	63.378
4. ด้านปฏิบัติการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	6	1.496	4.154	67.532
5. ด้านการสื่อสารและประสานงาน	5	1.487	4.131	71.664

ตารางที่ 3 ค่า Rotational Component Matrix

	Component				
	1	2	3	4	5
A12	.768	.075	.209	.260	.280
A14	.763	.303	.065	.059	-.091
A15	.743	.259	.161	.268	.172
A10	.705	.265	.067	.129	.257
A13	.681	.335	.222	.188	.195
A11	.659	.158	.194	.309	.333
A9	.641	.310	.189	.039	.221
A16	.626	.273	.152	.330	.255
A17	.608	.248	.290	.262	.352

ซึ่งอาจตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 4 ได้ว่า ด้านปฏิบัติการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วย 5 ตัวแปร เรียงลำดับชื่อตัวแปรและ (ค่า Factor Loading) ดังนี้ คือ ตัวแปร A24 A8 A25 A7 A23 โดยตัวแปรทั้งหมดทั้ง 5 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 11.329 ซึ่งอาจตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 5 ได้ว่า สมรรถนะด้านการสื่อสารและประสานงาน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploration Factor Analysis; EFA) ของตัวแปรสมรรถนะ จำนวน 120 คน ที่ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) จากพยาบาลวิชาชีพ ได้องค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ เมื่ออาศัยข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ พบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่า Rotational Component Matrix

	Component				
	1	2	3	4	5
A31	.322	.711	.279	.261	.097
A34	.289	.684	.347	.299	.226
A33	.320	.680	.309	.264	.165
A29	.417	.664	.187	.185	.085
A36	.278	.654	.247	.107	.277
A32	.376	.620	.322	.322	.181
A30	.236	.617	.272	.247	.330
A26	.400	.586	.062	.234	.476
A27	.322	.583	.079	.190	.452
A35	.179	.546	.256	.378	.319
A4	.119	.196	.848	.039	.177
A3	.170	.188	.834	-.034	.111
A2	.079	-.018	.786	.255	.290
A6	.118	.304	.776	.148	.083
A1	.187	.209	.716	.172	.211
A5	.198	.255	.696	.176	-.081
A20	.189	.270	.115	.818	.077
A19	.177	.317	.163	.763	.142
A18	.316	.112	.132	.707	.319
A21	.487	.187	.133	.619	.195
A22	.502	.285	.101	.587	.231
A28	.078	.443	.242	.530	.230
A24	.229	.293	.108	.221	.770
A8	.279	.141	.395	.078	.694
A25	.324	.473	.041	.167	.654
A7	.170	.195	.287	.290	.642
A23	.412	.258	.175	.268	.538

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

a. Rotation converged in 7 iterations.

องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะด้านความรู้การป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีร้อยละความแปรปรวนมากที่สุด คือร้อยละ 18.216 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดอันดับแรก คือ ความสามารถในการค้นหาสาเหตุการแพร่กระจายเชื้อ และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรับแนวทางการปฏิบัติการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อได้ รองลงมาเป็นความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ และความสามารถทบทวนแนวปฏิบัติการควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ เมื่อมีการระบาดในหอผู้ป่วย เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก สมรรถนะเป็นความสามารถที่บุคคลแสดงให้ประจักษ์ในการปฏิบัติงาน ในหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ได้รับมอบหมาย สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถห้วงจากผลการปฏิบัติงาน (actual performance output based) และสอดคล้องกับมาตรฐานความสามารถที่กำหนดไว้ หากกล่าวถึงสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ American Association College of Nursing (AACN)¹¹ ให้ความหมาย ของสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพว่า ไว้วางใจ สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ความสามารถ และเจตคติของพยาบาลวิชาชีพในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่พยาบาลวิชาชีพทั่วไป พยาบาลวิชาชีพเฉพาะทาง พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโททางคลินิก หรือผู้เชี่ยวชาญ (APN) จะเห็นได้ว่าความรู้เป็นสมรรถนะหลัก โดยสมรรถนะด้านความรู้มีความสำคัญเป็นอันดับแรกสอดคล้องกับกัลยพัทธ์ นิยมวิทย์¹² พบว่าความรู้และทักษะในด้านการควบคุมและแพร่กระจายเชื้อหลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ รวมทั้งสมรรถนะด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อและการเฝ้าระวังการติดเชื้อเป็นสมรรถนะที่สำคัญที่สุดของพยาบาลควบคุมการติดเชื้อประจำหอผู้ป่วย

องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะด้านการจัดการผลลัพธ์ทางการพยาบาล มีร้อยละความแปรปรวน 16.287 ซึ่งอยู่ในลำดับที่ 2 ขององค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ ส่วนตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดอันดับแรก คือ ความสามารถนำเสนอข้อมูล ปัญหา และแนวทางแก้ไข ข้อปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อให้กับหน่วยงานที่นำทางคลินิก ทีมสหวิชาชีพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ถูกต้อง ครบถ้วนทันเวลา รองลงมาเป็นความสามารถให้คำปรึกษามูลค่าการในหอผู้ป่วยในการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่มีปัญหาซับซ้อน รวมถึงประเมินผลลัพธ์ในการพยาบาลผู้ป่วย และความ

สามารถนิเทศบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังการติดเชื้อและติดตามสถานการณ์การติดเชื้อที่อาจเกิดขึ้น เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก สมรรถนะการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงสาขาการพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อและการควบคุมการติดเชื้อตามประกาศของสภาการพยาบาล¹² สมรรถนะที่ 9 คือมีความสามารถในการจัดการและประเมินผลลัพธ์ (outcome management and evaluation) ที่ประกอบด้วย การกำหนดผลลัพธ์และตัวชี้วัดผลลัพธ์สำหรับความสำเร็จทางการพยาบาลผู้ป่วยโรคติดเชื้อและการควบคุมการติดเชื้อวิเคราะห์ผลเปรียบเทียบกับผลลัพธ์ของการพยาบาลอย่างต่อเนื่องโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับตัวแปรขององค์ประกอบที่ 2 สามารถจัดการผลลัพธ์ทางการพยาบาลได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะด้านการจัดระบบบริการพยาบาล มีร้อยละความแปรปรวน 13.915 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดอันดับแรก คือ การจัดระบบเฝ้าระวังภาวะสุขภาพของบุคลากรทางการพยาบาลในการปฏิบัติงานด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รองลงมาคือ การจัดหาสถานที่ในการบริการพยาบาลโดยใช้หลักการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล และจัดระบบบริการพยาบาลมุ่งเน้นให้ผู้ป่วยหายจากโรค และไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนบุคลากรทางการพยาบาลไม่ติดเชื้อจากการปฏิบัติการพยาบาล เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การจัดการระบบบริการพยาบาลที่มีคุณภาพเป็น สิ่งที่ยังประสงค์สำหรับผู้รับบริการและผู้ให้บริการทางการพยาบาล โดยเฉพาะผู้บริหารทางการพยาบาลมีบทบาทสำคัญในการจัดการบริการพยาบาลที่มีคุณภาพ การที่องค์กรพยาบาลจะสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมาย หรือตัวชี้วัดจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารทางการพยาบาล ในการขับเคลื่อนดำเนินการ โดยเฉพาะในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้บริหารทางการพยาบาลต้องการจัดระบบบริการพยาบาลให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้รับบริการ นโยบายของรัฐ ดังนั้นการจัดระบบบริการพยาบาลจึงเป็นหนึ่งในสมรรถนะสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

องค์ประกอบที่ 4 ด้านปฏิบัติการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีร้อยละความแปรปรวน 11.916 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดอันดับแรก คือ สามารถประเมินอาการ อาการแสดงและการวินิจฉัยระยะแรกของการติดเชื้อโรคของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในการดูแล

ผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ทันเวลา รองลงมาคือ สามารถค้นหา วินิจฉัย ผู้ป่วยที่มีอาการ และอาการแสดง ของการติดเชื้อในระยะแรก (early detection) ได้อย่าง รวดเร็ว และสามารถประเมิน อาการ อาการแสดงของผู้ติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 จากสัญญาณชีพ ผลการตรวจทาง ห้องปฏิบัติการ และผลการตรวจอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก การปฏิบัติการพยาบาลต้อง อาศัย การบูรณาการแนวคิด ศาสตร์ทางการพยาบาล ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ศิลปะการพยาบาล ในการปฏิบัติการ พยาบาล เพื่อให้การพยาบาลแบบองค์รวมที่มีคุณภาพ มี ประสิทธิภาพ และปลอดภัย โดยใช้กระบวนการพยาบาล หลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งเริ่มจากการประเมินสภาพของ ผู้ป่วย การประเมินปัจจัยเสี่ยง ทั้งด้านบุคคล สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม เป็นต้น

และองค์ประกอบที่ 5 สมรรถนะด้านการ สื่อสารและประสานงาน มีร้อยละความแปรปรวน 11.329 ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดอันดับแรก คือ มีทักษะและความสามารถในการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ มีความรู้และสามารถใช้เครื่องป้องกันร่างกายได้ถูกต้อง เหมาะสมตามกิจกรรมการพยาบาล และสามารถให้คำปรึกษา และแนะนำแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ และสามารถ ประสานงานความร่วมมือกับสหวิชาชีพ และบุคลากร ภายนอกได้ เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก สมรรถนะการปฏิบัติ การพยาบาลขั้นสูงสาขาการพยาบาลผู้ติดเชื้อและการ ควบคุมการติดเชื้อ ตามประกาศของสภากา รพยาบาล¹² (2552) สมรรถนะที่ 3 มีความสามารถในการ ประสานงาน (Collaboration) เป็นการประสานความร่วมมือ กับพยาบาล แพทย์ บุคลากรในทีมสุขภาพที่เกี่ยวข้องเพื่อ การประเมินสิ่งแวดล้อม ภาวะคุกคาม และภาวะเสี่ยงต่อ สุขภาพ รวมทั้งการวางแผน และการจัดการกับภาวะเสี่ยง/ ภาวะคุกคามเพื่อป้องกันการติดเชื้อเพื่อความปลอดภัย ของผู้ป่วย ผู้รับบริการ และบุคลากร รวมถึงการประสาน เครือข่ายความร่วมมือและพันธมิตรในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อและการป้องกัน และควบคุมการติดเชื้อมกับผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการและ ผู้เกี่ยวข้องทั้งในโรงพยาบาลและชุมชน

จากงานวิจัยพบว่าสมรรถนะทุกด้านล้วน มี ความสำคัญต่อการการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยผู้บริหารทางการพยาบาล สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนา พยาบาลตามสมรรถนะที่พบเพื่อคุณภาพการพยาบาล ผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อีกทั้งยังช่วยในการป้องกัน

และควบคุมการติดเชื้อให้ดียิ่งขึ้น จากผลการวิจัยสามารถ นำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาสมรรถนะของ พยาบาลวิชาชีพ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรอบรมการ พยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลผู้ติดเชื้อและการ ป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ เพื่อให้พยาบาล มีสมรรถนะด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อและการป้องกันและ ควบคุมการติดเชื้อ ที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความสามารถ และทักษะ ทั้งทางด้านการพยาบาล การบริหาร ภายใต้ สังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้บริหารทางการพยาบาลต้องให้ความสำคัญ กับองค์ประกอบที่ 1 คือ สมรรถนะด้านความรู้การป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากมีค่า ความแปรปรวนร้อยละ 18.216 แสดงว่าองค์ประกอบนี้ ส่งผลต่อสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติด เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มากที่สุด โดยเฉพาะความรู้ที่ เกี่ยวข้องกับไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ที่ อยู่ในช่วงการศึกษาทั้งด้านการป้องกัน การรักษา การพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพที่เหมาะสมในบริบทของประเทศไทย

2. ผู้บริหารทางการพยาบาล ควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบรองลงมา ทั้งองค์ประกอบที่ 2-5 เพราะเป็นองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนให้เกิด สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 ซึ่งจะทำให้มีประสิทธิภาพส่งผลต่อ คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้น

3. ผู้บริหารทางการพยาบาล ควรส่งเสริม สนับสนุน จัดให้มีรูปแบบการพัฒนาความรู้ของพยาบาล ในเรื่อง พยาธิสรีรวิทยาและระบาดวิทยาโรคอุบัติซ้ำและ อุบัติใหม่ อย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบเพื่อการ เข้าถึงความรู้ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ต่อจากผลการศึกษาในครั้งนี้

2. พัฒนาหลักสูตรการอบรมเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ พยาบาลวิชาชีพด้านการพยาบาลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ภายในองค์ประกอบที่พบทั้ง 5 องค์ประกอบ เพื่อส่งเสริม ความรู้ ความสามารถ และทักษะการดูแลผู้ติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 รวมถึงเป็นต้นแบบในการพัฒนา สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพในการพยาบาลผู้ป่วยโรค อุบัติใหม่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. Su CW, Dai K, Ullah S, Andlib Z. COVID-19 pandemic and unemployment dynamics in European economies. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*. 2022 Dec 31;35(1):1752-64.
2. Štreimikienė D, Baležentis T, Volkov A, Ribašauskienė E, Morkunas M, Žickienė A. Negative effects of covid-19 pandemic on agriculture: systematic literature review in the frameworks of vulnerability, resilience and risks involved. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*. 2022 Dec 31; 35(1): 529-45.
3. Yüksel Bayraktar, Ayfer Özyılmaz, Metin Toprak, Esme İüik, Figen Büyükkakın & Mehmet Firat Olgun (2021) Role of the Health System in Combating Covid-19: Cross-Section Analysis and Artificial Neural Network Simulation for 124 Country Cases, *Social Work in Public Health*, 36: 2, 178-193. doi: 10.1080/19371918.2020.1856750
4. Nursing Department, Bamrasnaradura Infectious Disease Institute. Report of nursing supervision results in 2020. Unpublished Material. (in Thai)
5. Nursing Division, Office of the Permanent Secretary, Ministry of Public Health. 'Nursing Division' prepares manpower management plan 'Nurses-reinforcement' take care of 'COVID-19' patients [Internet]. 2020 [cited 2020 Apr 28]. Available from: <https://www.hfocus.org/content/2020/03/18789>.(in Thai)
6. Saenprasarn P, Panichyanuson U, Thadsri L, Charoensit S, Sakornchaipitak P, Prinyawat M, et al. *Nursing management to learning*. 3th ed. Bangkok: Sukhumvit Printing; 2010. (in Thai)
7. Thailand Nursing and Midwifery Council Ministry of Public Health. Announcement of Thailand Nursing and Midwifery Council: Core competencies of graduate bachelor degree master's degree doctor degrees of Nursing Science. Board Certified Training Program and obtain a qualification/ acquire approval letter of knowledge and specialize field of expertise in Nursing and Midwifery and Program of Nursing Specialty in Nursing Science [Internet]. 2018 [cited 2021 Aug 2]. Available from: <https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/004.pdf>(in Thai)
8. Niyomwit K. Competency of Infectious Control Ward Nurse [dissertation]. Bangkok: Chulalongkorn University; 2013. (in Thai)
9. Murphy DM, Hanchett M, Olmsted RN, Farber MR, Lee TB, Haas JP, et al. Competency in infection prevention: a conceptual approach to guide current and future practice. *AJIC* 2012 May; 40(4): 296-303. doi: 10.1016/j.ajic.2012.03.002.
10. Sungkeaw S. Registered Nurses' Competency in Caring for Emerging Infectious Diseases [dissertation]. Bangkok: Thammasat University; 2020. (in Thai)
11. Toprasert T. Competency of nurse in emerging infectious disease care, Bamrasnaradura Infectious Disease Institute. *J. Bamrasnaradura Infect. Dis. Inst.* [Internet]. 2021 [cited 2021 Feb 12]; 15(1): 25-36. Available from: <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/bamrasjournal/article/view/243272/168863> (in Thai)
12. Spencer L, Spencer S. Competency at work: Models for superior performance. New York: John Wiley and Sons; 1993.
13. Hair J, Black W, Babin B, Anderson R, Tatham R. *Multivariate data analysis* (6th ed.). New Jersey: Pearson Prentice Hall; 2006
14. American Association of Colleges of Nursing. The Essential of Master's Education in Nursing [Internet]. March 21, 2011 [cited 2022 Aug 12]. Available from: <https://www.aacnnursing.org/portals/42/publications/mastersessentials11.pdf>
15. Thailand Nursing and Midwifery Council. Competency in nursing and midwifery. February 23, 2018 [cited 2022 Aug 15]. Available from: <https://www.tnmc.or.th/images/userfiles/files/004.pdf>.